

**ФІНАНСОВІ СКЛАДОВІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА**

С.М. Макуха,

*кандидат економічних наук, доцент,
Завідувач кафедри фінансів Одеського
державного аграрного університету.*

В силу об'єктивних причин, позитивні зрушення в аграрному секторі економіки неможливі без масштабної фінансової підтримки інноваційної діяльності та створення сучасної системи сприяння розвитку провідних сільськогосподарських сегментів до яких і належить зерновиробництво. В цих умовах фінансове стимулювання державою точок росту та впровадження інноваційної моделі розвитку зерновиробництва забезпечуватиме передавання позитивних імпульсів економічного зростання іншим господарським сегментам.

На основі аналізу законодавчої бази України у сфері інновацій, наукових публікацій та реальної практики фінансування інноваційних проектів можна констатувати, що цілісний механізм фінансування інноваційної діяльності як важливий елемент інноваційної інфраструктури, на сьогодні в Україні не створений. Тому, метою даної роботи є розробка окремих теоретичних положень щодо формування механізму використання фінансових складових інноваційного розвитку зерновиробництва, як провідної складової аграрного сектору. Не потребує доказів той факт, що інноваційна діяльність є надзвичайно ризикованою. Проблема ускладнюється особливостями господарювання в аграрній сфері – сезонний характер виробництва, безперервність процесів відтворення, значна тривалість виробничих циклів, підвищений ризик через істотну залежність від зовнішніх факторів, природна нееквівалентність міжгалузевого обміну тощо. Сьогодні лише 1 із 10 інноваційних проектів за результатами їх реалізації є дійсно ефективним, а комплексна експертиза таких проектів коштує до 10% вартості самого інноваційного проекту [3, с. 8]. До того ж, на думку науковців, останніми роками бюджетні асигнування випереджають темпи виробництва сільськогосподарської продукції, що свідчить про низький рівень їх використання [5, с. 42]. Безумовно зазначені факти

стримують розвиток інноваційної діяльності і в сфері зерновиробництва. Поряд з тим, лише постійний пошук, експерименти та практичне впровадження нових ідей, що покладені в основу інноваційних проектів, можуть в підсумку дати свій позитивний результат. Останнім часом держава вжила конкретних заходів щодо бюджетної підтримки інноваційної діяльності. Розроблено механізм визначення на конкурсних засадах підприємств для інноваційного інвестування за рахунок сум, отриманих з приватизації майна в розмірі не менше 10% [4, с. 27]. Реалізуються і інші заходи розвитку інноваційної діяльності.

Світова практика підтримки розвитку зерновиробництва за допомогою інноваційної складової напрацювала багато інструментів реалізації державою відповідних функцій у цій сфері. Серед них можна виділити наступні групи.

I Пряма фінансова підтримка інноваційних процесів:

- безпосереднє фінансування здійснення посівів сільськогосподарських культур насінням сортів і гібридів високих репродукцій, дотримання вимог сучасних технологій;
- надання безпроцентних або пільгових позик і грантів виробникам зерна у разі реалізації ними інноваційних проектів;
- компенсація банківського відсотка в у випадку спрямування позики на фінансування інновацій у зерновиробництві;
- компенсація науково-дослідним установам витрат, пов'язаних з налаштуванням інформаційного забезпечення (підключення до мережі Інтернет, організація передоплати видавництвам для бібліотек та ін.).

II Податкові пільги для тих, хто реалізує інноваційні проекти:

- зменшення суми прибутку до оподаткування шляхом вилучення з нього вартості досліджень або освоєння нової технології;
- звільнення від сплати податку на прибуток, отриманого власниками майнових прав, у разі реалізації інноваційних і венчурних проектів;
- відстрочення оплати імпортного мита або звільнення від його оплати у разі ввезення товару (наприклад насіння) для реалізації інноваційного проекту, та ін.

III Інші інструменти підтримки інновацій:

- введення системи сертифікації і стандартів, яка заохочує реалізацію інноваційних технологій та товарів харчування високої якості;
- розвиток і підтримка системи аграрної освіти в країні;
- надання державних замовлень підприємствам для гарантування компенсації витрат на фінансування інновацій, та ін.

Для формування ефективного фінансового механізму інноваційного розвитку зерновиробництва на регіональному рівні потрібно:

1. Чітко визначитись із технологією, суб'єктами та об'єктами державної фінансової підтримки інноваційних проектів у зерновиробництві з метою забезпечення цільового та раціонального використання державних коштів.

2. Доповнити інституціональну структуру фінансової підтримки банками 2-го рівня, які забезпечать ефективне використання державних фінансових ресурсів з метою стимулювання інноваційної діяльності;

3. Удосконалити технології державного фінансування та кредитування на основі використання принципу диверсифікації ризиків, прозорості, проведення конкурсів та непрямих методів підтримки виробників зерна.

Література

1. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року. // Економіка АПК, 2007, № 11 С. 3 – 31.

3. Зубець М. В., Володін С. А. Розвиток інтеграції та інвестиційно-інноваційної діяльності. // Економіка АПК № 11 – 2003 – С. 3-9.

4. Макуха С. М. Фінансові аспекти регіонального розвитку зерновиробництва / С.М. Макуха // Регіональні аспекти розвитку в умовах європейського вибору II Міжнародна науково-практична конференція 19 – 21 вересня 2008 Сімферополь-Алушта / Університет економіки та управління, Вища школа менеджменту, Центр розвитку освіти, науки та інновацій, Кримський інститут бізнесу. – Видавничий центр Кримського інституту бізнесу. – Сімферополь, 2008. – С. 16 – 21.

5. Полозенко Д.В. Прямі та непрямі форми державної підтримки сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК. - № 5, 2008. – С. 40 – 44.